

ють можливість бути захопленими актуальним змістом, який не викликатиме розчарування та нудьги.

Список використаних джерел:

1. Lindemann H.-J. Kompetenzorientierung. Kompetenzen beschreiben. Berlin, 2015. 86 s. S. 5. URL: http://www.dblernen.de/kompetenz/Ldn_Kompetenzorientierung_vers14_10-11-2015.pdf (дата звернення: 21.02.2022).
2. Rolf A., Müller H.-J. Handlungsorientiertes Lernen in der Berufsschule, Gutachten für die GTZ-Argentinien 1999, auch Vortrag von Hans-Joachim Müller auf der TT-NetTagung im BIBB, 12.11.2012.
3. Terhart E. Lehr-Lern-Methoden: eine Einführung in Probleme der methodischen Organisation von Lehren und Lernen. Weinheim : Juventa Verl, 1997. 248 s.

**Кушнір
Катерина
Володимирівна**

кандидатка педагогічних наук,
старша викладачка кафедри вокально-хорової
підготовки, теорії та методики музичної освіти,
Вінницький державний педагогічний
університет імені Михайла Коцюбинського
ORCID: 0000-0002-3356-9813

**Кравцова
Наталія Євгеніївна**

кандидатка педагогічних наук,
доцентка кафедри вокально-хорової
підготовки, теорії та методики музичної освіти,
Вінницький державний педагогічний
університет імені Михайла Коцюбинського
ORCID: 0000-0002-3528-4547

**Ковальчук
Володимир
Володимирович**

заслужений працівник культури України,
викладач вищої категорії, викладач-методист,
голова циклової комісії викладачів хорового
диригування та постановки голосу,
КЗВО «Вінницький гуманітарно-
педагогічний коледж»
ORCID: 0000-0003-0672-2402

СПЕЦИФІКА ОСВОЄННЯ ДИРИГЕНТСЬКО-ХОРОВИХ ДИСЦИПЛІН В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Кожна професійна сфера, зокрема музична, на різних етапах розвитку адаптує досягнення інноваційних досліджень відповідно до своєї специфіки, створюючи таким чином нове освітнє середовище. Повною мірою це стосується диригентсько-хорового профілю як складової музичної освіти, незважаючи

на його прихильність до збереження сталих методів викладання й консервативного ставлення до нововведень. У сучасних умовах багато основних професійних освітніх програм вищої освіти зазнають певної трансформації насамперед із позицій виявлення ефективних можливостей дистанційного навчання студентів, проведення навчальних занять із використанням відповідних дистанційних технологій. Звичні для традиційної мистецької освіти форми навчання переформатовуються й підлаштовуються для роботи з гаджетами: заняття з хорового диригування, постановки голосу, хорового класу відбуваються в online-режимі у форматі відеозапису; хорові партії здаються у формі аудіозапису; складання модулів відбувається у формі презентацій, створених за допомогою програми PowerPoint.

Ставлення до нових форм викладання неоднозначне, оскільки враховуються численні проблеми, пов'язані не лише з консервативністю мислення, а й із цілою низкою суто фахових труднощів. Зокрема, сьогодні не існує універсальної платформи чи ресурсів, де взаємодія музикантів-виконавців стала б можливою в online-просторі. Найчастіше викладачі змушені використовувати засоби, що забезпечують відео- та аудіозв'язок, в яких можливості і самі принципи дії не можна, на нашу думку, вважати коректними для музичної співтворчості педагога та студента, наприклад, у галузі вокально-хорового виконавства. Як свідчить аналіз процесу професійної підготовки вчителя-музиканта, існують складності технічного характеру: неякісне чи застаріле обладнання, проблеми стабільності інтернет-сигналу, умови повсякденного побуту тощо, які впливають на якість взаємодії викладача і студентської аудиторії.

В умовах сьогодення існує безліч програм для візуалізації, наприклад:

- Zoom, Google Meet, Skype, WhatsApp — публічні сервіси, необхідні для організації відеоконференцій через інтернет між комп'ютерами або смартфонами;
- Viber — додаток, що дозволяє здійснювати безкоштовні дзвінки через мережу Wi-Fi або мобільні мережі, а також передавати текстові повідомлення, зображення, відео та звукові повідомлення, документи і файли.

За допомогою цих програм можна не тільки дистанційно провести заняття, але й передавати студентам матеріали для самостійного опрацювання (нотні тексти, відео- та аудіофайли) [4].

У викладача та студентів є цілий інструментарій для діалогів, презентацій, загальних обговорень індивідуальних повідомлень, що дозволяє швидко взаємодіяти та проводити заняття в різних варіантах, паралельно коригуючи дії. Це надає викладачеві можливість вільного «маневрування» у практичних

завданнях і теоретичних питаннях, що дозволяє робити процес викладання рухомим, «підлаштованим» під певну аудиторію.

Напевно, важко уявити сучасний освітній процес підготовки хорового диригента без звернення до пошукового інтернет-сервісу, який надає можливість знайти інформацію будь-якого формату (нотний матеріал, аудіо- та відеозаписи, інформаційні дані, вивчення, освоєння та застосування знань та навичок хорової роботи на прикладах видатних музикантів і музикантів-педагогів світового рівня різних країн та історичних періодів в умовах, наприклад, перегляду та аналізу майстер-класів, відкритих лекцій, творчих лабораторій і майстерень тощо). Сучасний студент у контексті вивчення диригентсько-хорових дисциплін не може обійтися і без використання комп'ютерних програм (Windows Media player, PowerPoint, Software, Finale або MuseScore тощо).

Однак і література для вивчення хорового диригування поступово оновлюється завдяки інноваціям: створюються інтерактивні музичні словники та енциклопедії, поповнюється база електронної нотної бібліотеки, розширюється кількість музичних каналів YouTube, розробляються можливості залучення в online-режимі до шедеврів вітчизняного та світового виконавського мистецтва тощо. Студенту може бути важко зорієнтуватися у такому стрімкому збагаченні інформаційного потоку. Тут важливу роль відіграє викладач, котрий за допомогою впровадження у навчальний процес сучасних інноваційних технологій спрямовує пошук студента у необхідне русло, навчає здійснювати відбір інформації, логічно вибудовувати пошук, проявляючи критичне мислення та творчу інтуїцію [3].

Складності дистанційної освіти полягають у тому, що у музикантів, на відміну, наприклад, від політологів, освіта має опору на практику. Можна досконало вивчити біографії композиторів або правила інтонування акордів, але це не допоможе навчитись співати чи диригувати хоровим колективом. Водночас викладач повинен контролювати процес всебічно — чути що та як студент співає і диригує, бачити всю фізіологію процесу (чи не піднімає диригент плечі, чи має потрібну округлу форму кисті тощо). Науковці змушені констатувати, що сучасні ресурси не повною мірою пристосовані до якісного відтворення диригентських жестів як студента, так і викладача. Крім того, затримка сигналу через різну швидкість інтернету не завжди дозволяє домогтись ансамблю у виконанні хорових творів під аудіоакомпанемент концертмейстера. Обмежений візуальний контроль за діями студента не дозволяє викладачу контролювати дрібні, але професійно значущі деталі постановки диригентського апарату. Звичайного смартфона тут буде недостатньо — бажано мати кілька якісних веб-камер і не менш якісні мікрофон і динаміки, які не спотворюють якість зву-

ку. У студента виникає необхідність самостійно робити відеозапис власного диригування на смартфон. Викладач аналізує отриманий відеозапис студента, його диригентську манеру і в онлайн-зустрічі висловлює конкретні навчальні зауваження або ж записує для студента фрагменти власного диригентського виконання. Звичайно, відеофіксація потребує часу і додаткових зусиль, проте вона надає реальну практичну можливість для вдосконалення мануальної техніки студента.

Дистанційне навчання, об'єктивна необхідність якого виникла останнім часом, характеризується багатьма проблемами та протиріччями. Багато науковців, педагогів-музикантів висловлюються не на користь дистанційного формату музично-освітнього процесу загалом та процесу формування професійної готовності вчителя-музиканта зокрема. Натомість слід утвердитися у думці про те, що багато аспектів змісту професійної підготовки вчителя-музиканта, зокрема навчальні дисципліни диригентсько-хорової підготовки, цілком можуть реалізовуватися в дистанційному форматі. При цьому слід насамперед акцентувати увагу на тих розділах дисциплін, які пов'язані з набуттям, накопиченням, інтерпретацією певних музично-теоретичних знань, які дозволяють студентам — майбутнім вчителям-музикантам — виконувати різноманітні завдання, пов'язані з аналітичною діяльністю, зокрема зі здійсненням музично-теоретичного аналізу хорових творів тощо.

Вважаємо, що сучасна музична освіта, зокрема освоєння студентами диригентсько-хорових дисциплін, має орієнтуватися на інноваційні технології. Наразі існує можливість збереження попереднього педагогічного досвіду з одночасним подальшим його розвитком та збагаченням засобами дистанційного навчання. Не викликає сумніву вдале комбінування традиційних методів навчання з новітніми професійно значущими технологіями дистанційної диригентсько-хорової освіти.

Список використаних джерел:

1. Кравцова Н. Є. Модернізація сучасної музично-педагогічної освіти: перспективи, потреби. Сучасний контент професійного розвитку менеджерів освіти в умовах глобальних викликів і реформ : монографія / за ред. С. К. Хаджирадевої. Миколаїв, 2017. С. 111–128.
2. Кравцова Н. Є., Кравченко І. М. Шляхи формування самоосвітньої культури майбутнього педагога-музиканта в процесі диригентсько-хорової підготовки. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми*. 2018. Вип. 51. С. 277–281.

3. Кушнір К. В., Белінська Т. В., Білозерська Г. О. Використання інноваційних технологій навчання в контексті вивчення диригентсько-хорових дисциплін у вищій школі. *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія : Педагогіка і психологія*. 2020. Вип. 63. С. 123–127.
4. Кушнір К. В., Кравченко І. М., Щербакова Л. В. Дистанційна форма навчання студентів ЗВО в сучасних умовах мистецької освіти в період пандемії. *Social and Economic Aspects of Education in Modern Society : Proceedings of the XXV International Scientific and Practical Conference, Warsaw, January 25, 2021. Warsaw, 2021. P. 3–8.*

**Ластовецька-Соланська
Зоряна Миколаївна**

кандидатка мистецтвознавства,
доцентка кафедри історії музики,
Львівська національна музична
академія імені М. В. Лисенка
ORCID: 0000-0002-6606-9831

МОДЕРНІЗАЦІЯ СУЧАСНОЇ МУЗИЧНОЇ ОСВІТИ: ІНФРАСТРУКТУРНИЙ ВИМІР

Сучасна музична освіта країни перебуває на перехідній стадії, що супроводжується трансформацією та модернізацією освітніх стратегій, які спостерігаються на всіх щаблях і рівнях музично-освітнього простору. Зміни спостерігаються як у компетентнісному контенті, змістовому наповненні робочих та навчальних програм, так і в керунку запровадження інноваційних методик і методів у сучасні педагогічні практики, поглибленому розвитку професійних навичок Soft Skills та Hard Skills, їх суголосності європейським освітнім стандартам, інтеграцією в Болонський процес. Світоглядно-гуманітарний вимір нинішньої системи освіти, в тому числі й музичної, актуалізував особистісно-орієнтований вектор, спрямований на різнобічне розкриття духовного, морально-етичного та емоційно-психологічного потенціалу вихованця.

Інноваційний курс музично-мистецької освіти сьогодення позначився й на царині інфраструктури, зокрема, її розвитку та ресурсному наповненні. З одного боку, відбулась децентралізація освіти, яка привела до зростання автономії та повноважень окремих навчальних закладів. З іншого боку, перехідне становище едукативного процесу спостерігається у стихійному та експериментальному впровадженні окремих положень пакета освітніх реформ.

Якщо аплікувати поняття інфраструктури, яке авторка з позиції музично-мистецьких параметрів трактує як «ту чи іншу структуру музичного життя соціуму, визначений тип організації музичної освіти та концертно-театраль-